

Matias Vântänen

Videokuvausoppaan toteuttaminen DVD-tuotoksena

Opinnäytetyö

Kevät 2010

Tekniikan yksikkö

Tietojenkäsittelyn Koulutusohjelma

Digitaalinen mediatuotanto

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖN TIIVISTELMÄ

Koulutusyksikkö: Tekniikan yksikkö
Koulutusohjelma: Tietojenkäsittelyn koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto: Digitaalisen mediatuotannon suuntautuminen

Tekijä: Matias Vântänen

Työn nimi: Videokuvausoppaan toteuttaminen DVD-
tuotoksena

Ohjaaja: Jari Kattelus

Vuosi: 2010

Sivumäärä: 44

Liitteiden lukumäärä: 1

Opinnäytetyössä toteutettiin käsikirjoitus ja kuvattiin materiaali videokuvausoppas DVD:tä varten.

Tavoitteena oli esitellä videokuvauksen perusteet ja sellaiset asiat, joihin aloittelevan videokuvaajan tulee kiinnittää huomiota videokuvausharrastusta aloitettaessa. DVD:llä on esitelty myös yksi videokuvauksen erikoisempi osa-alue, joka on intervallikuvaus. Intervallikuvaus on tekniikka, jolla hitaasti tapahtuvat asiat voidaan esittää nopeutettuna.

Asiasanat: Videokuvaus, Intervalli-kuvaus

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

THESIS ABSTRACT

Faculty: School Of Technology
Degree programme: Information Technology
Specialisation: Media Entrepreneurship

Author/s: Matias Vântänen

Title of the thesis: DVD Guide For Filming

Tutor/s: Jari Kattelus

Year: 2010 Number of pages: 44 Number of appendices: 1

This thesis examines the process of writing a script and filming material for a DVD guide for filming.

The purpose of the DVD is to introduce the basics of filming and things that beginners should pay attention to when getting started with filming as a hobby. The DVD also contains introduction to one special technique of filming which is time lapse photography. With time lapse photography slowly happening things can be shown fast.

Keywords: Video shooting, Time lapse photography

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

KUVALUETTELO

1 JOHDANTO	7
2 DVD:LLÄ KÄSITELTÄVÄT ASIAT	8
2.1 Videokuvaus	8
2.1.1 Valkotasapaino	9
2.1.2 Valaistus	10
2.1.3 Kuvasasennot	12
2.1.4 Kuvakoot.....	12
2.1.5 Kameran liikkeet	14
2.2 Intervallokuvaus	15
2.2.1 Kuvaustekniikka	16
2.2.2 Kuvauskohteet	16
3 SUUNNITTELU JA TOTEUTUS	18
3.1 Opetusvideon käsikirjoitus	18
3.2 Käsikirjoittamisen menetelmät ja välineet	19
3.2.1 Mindmap käsikirjoittajan menetelmänä	19
3.2.2 MindManager käsikirjoittajan välineenä	20
3.3 Opetusvideon toteutus	21
3.3.1 Kuvaspaikka.....	21
3.3.2 Opetusvideon kuvaukset.....	22
3.3.3 Kertojan osuuksien äänittäminen	23
3.4 Intervalli-osion toteutus	24
3.4.1 Kuvauskohde	25
3.4.2 Intervalli-osion kuvaukset.....	25
3.4.3 Videokamera verrattuna still-kameraan.....	25
3.4.4 Ongelmat	27
4 JOHTOPÄÄTÖKSET	29

LÄHTEET.....	30
LIITTEET.....	31

KUVALUETTELO

KUVA 1. Elokuinen auringonlasku	9
KUVA 2. Mindmap	20
KUVA 3. Gold Wave Editor Pro -äänieditointiohjelma.....	23
KUVA 4. Intervallikuvausten valmisteluja.....	24
KUVA 5. Canon Ixus 70	26
KUVA 6. Canon EOS 400D Digital.....	26
KUVA 7. Panasonic NV-GS27	27

1 JOHDANTO

Idea opinnäytetyölle syntyi mielenkiinnosta AV-tuotantoa kohtaan. Tämän työn tekijä halusi tehdä opettavan tuotoksen, joka innostaisi ihmisiä käyttämään videokameraa yhä enemmän ja entistä tehokkaammin. Yhtenä opinnäytetyön innoittajana toimivat myös kotivideot, joiden kuvaajilla ei yleensä ole riittävästi tietoa videokameran käytöstä. Yleensä videokamera heiluu tai huojuu kuvattaessa ja zoomia käytetään liikaa ja usein turhaan.

Opinnäytetyön pääasiallinen tavoite oli luoda käsikirjoitus, jonka pohjalta luotiin videokuvausopas. Videokuvausoppaan kohderyhmäksi valittiin aloittelevat videokuvaajat. Videokuvausoppaan on tarkoitus opettaa katsojalleen videokuvauksen perusasiat, jotka tulisi ottaa huomioon videokameralla kuvattaessa. Intervallikuvauksesta kertova osuus on lyhyt esittely kuvaustekniikasta. Sen tarkoitus on innoittaa ihmisiä tutustumaan aiheeseen.

Opinnäytetyö on jaettu kahteen pääaiheeseen. Ensimmäinen osa käsittelee videokuvausta yleisesti, siihen liittyviä käytännön asioita sekä intervallikuvausta. Toisessa osassa kerrotaan DVD:n suunnittelusta ja sen toteutuksesta.

2 DVD:LLÄ KÄSITELTÄVÄT ASIAT

Tämä luku esittelee yleistä tietoa video- ja intervallikuvauksesta sekä DVD:n keskeisimmän sisällön.

2.1 Videokuvaus

Elokuvakameran keksimisen jälkeen, 1800-luvun lopussa, on elokuvia tehty arviolta 300 000 ja määrä kasvaa koko ajan. Tämä on osoitus siitä, kuinka paljon elävä kuva kiehtoo ihmisiä. (Hedgecoe 1992, 6.)

1900-luvun puolivälissä ilmestyivät kaitafilmikamerat, jotka tarjosivat mahdollisuuden kuvata kotielokuvia. Tällöin pystyttiin kuvaamaan valokuvien lisäksi myös liikettä. Tämä avasi aivan uuden maailman uusine mahdollisuuksineen. Tilanne säilyi muuttumattomana 1980-luvun lopulle, jolloin markkinoille tulivat ensimmäiset analogiset videokamerat. Kuvakennon muodostama kuva tallentui sähköisesti magneettinauhalle. (Välikylä 2005, 2.)

Tähän mennessä suurin mullistus tapahtui 1990-luvun aikana, jolloin digitaaliset kamerat valtasivat markkinat. Kuva tallennettiin edelleen magneettinauhalle, mutta digitaalisesti, jolloin laitteiden virheensieto oli korkeampi. Kuvaan ei tullut analogista kohinaa tai huojuntaa, materiaalin siirto nauhalta editointilaitteistolle onnistui laadun heikkenemättä. Tietotekniikan kehitys oli myös osana edistämässä digitaalivideokameroiden yleistymistä tavallisen kuluttajan käyttöön. 1990-luvun puolivälissä alkoivat kotitietokoneet olla tarpeeksi tehokkaita videoiden leikkaamiseen. (Välikylä 2005, 3.)

Mahdollisuus kuvata ja editoida videot kotiloissa on saanut videokuvausharrastuksen suosion kasvuun. Nykyään perustason videokamerat ovat hinnoiltaan ku-

luttajaystävällisiä ja editointiin soveltuu käytännössä mikä tahansa uudehko tietokone. Kotivideoista tulee helposti tuskallista katsottavaa, jos ei tiedä mitä tekee. Kaksi tuntia kestävä heiluva lomavideo saa kenet tahansa voimaan pahoin. Ottamalla huomioon yksinkertaiset perusasiat voi saada aikaan paljon. (Välikylä 2005, 1.)

2.1.1 Valkotasapaino

Valaistusolosuhteiden muuttuessa ihmissilmä ja videokamera käyttäytyvät hyvin eri tavalla. Ihmissilmä pystyy mukautumaan erilaisiin valaistusoloihin. Videokamera näkee valon juuri sellaisena kuin se on, pystymättä kompensoimaan asiaa. Videokamerat toimivat objektiivisella, elektronisella tavalla. Tämän vuoksi kuvaaja joutuu itse muuttamaan videokameran asetuksia tilanteesta riippuen. Erilaiset valonlähteet ja erityyppiset lamput tuottavat eriväristä valoa. Hehkulampun valo on keltaista, kun taas loistevalaisimen valo on sinistä. Päivänvalo on sinistä kylmän marraskuun keskipäivällä, mutta oranssia elokuisen auringonlaskun aikaan (KUVA 1). (Jones 2003,11.)

KUVA 1. Elokuinen auringonlasku

Erilaisista valoista käytetään määritelmiä "lämmin" ja "kylmä". Valkotasapainon asetuksia säätämällä on mahdollisuus tuottaa värejä, jotka näyttävät luonnollisilta. Monia kotivideoita vaivaa sinertävä sävy, joka on mahdollista välttää muuttamalla kameran asetuksia. Jopa kaikkein edullisimmissä kameroissa on erikseen asetukset ulko- ja sisäkuvaukseen. Kehittyneemmissä kameroissa valkotasapainon voi säätää tietynlaisia valaistusoloja varten. Kamera tekee automaattisesti tarvittavat säädöt, kun tarkennetaan valkoiseen paperipalaan, josta kamera lukee valon "lämpimyyden" tai "kylmyyden". (Jones 2003,11-12.)

2.1.2 Valaistus

Hyvä valaistus on tärkeä seikka, kun videoihin halutaan aito ja eloisa tunnelma. Kuvat ovat kirkkaimmillaan ja värit parhaimmillaan, kun kuvataan ulkona aurinkoisella säällä. Jopa pilvisessä ja ankeassa säässä saadaan selvästi parempaa ja kirkkaampaa kuvaa, kuin sisällä normaalissa huonevalaistuksessa. (Dollin 1986, 40.)

Parhaan lopputuloksen takaamiseksi sisätiloissa tarvitaan lisävalaistusta. Olemassa olevaa valaistusta voidaan käyttää, mutta jos on mahdollisuus erikoislamppeujen käyttöön, niitä kannattaa suosia. Tarvittavan välineistön määrä riippuu kuvauksen kohteesta ja kuvaajan kunnianhimosta. Yleisesti voidaan tiivistää, että lopputulos on sitä parempi, mitä enemmän valonlähteitä on käytettävissä. Valaistuksen suhteen on oltava kuitenkin huolellinen. Auringonvalo on kaikkein helpoin ja yksinkertaisin valonlähde. Se antaa kirkkaan, tasaisen valaistuksen koko kohteeseen ja myös sen väri on tasainen. Keinovalonlähteiden kanssa kuvattaessa hyvän lopputuloksen saavuttaminen ei ole yhtä helppoa. Eri valonlähteillä saattaa olla eri väriämpötila ja niiden yhdisteleminen saattaa tuottaa kohtalokkaita seurauksia videokuvan väritasapainolle. Joissakin tapauksissa värien sekoittuminen voi olla hieno tehokeino, mutta se ei ole suotavaa, jos tavoitellaan normaalia ja tasaista valaistusta. Toinen ongelma kuvattaessa keinovalossa on se, että suunnattaessa yksi kirkas valonlähde kohteeseen, valaistuu vain toinen puoli ja toiselle puolelle muo-

dostuu syviä varjoja. Mikäli syviä varjoja ei haluta käyttää tehokeinona voidaan kuvauskohteeseen suunnata useita valonlähteitä kunkin valaistessa eri suunnasta ja peittäen toisten luomia varjoja. (Dollin 1986, 40.)

Valaistus muuttuu ympäristössä koko ajan, vaikka sitä ei aina välttämättä huomata. Valaistus on myös erittäin monimutkainen tutkimusaihe ja sen hallitseminen vaatii taitoa. Valaistuksen suunnitteluun liittyvät perusasiat on kuitenkin helppo hallita. Valaistusta suunniteltaessa kannattaa käydä läpi seuraavat asiat: Kuinka kirkas saatavilla oleva valo on, mistä suunnasta valo tulee ja onko valo väriltään viileää vai lämmintä. (Jones 2003, 50.)

Seuraavassa kerrotaan videon valaistuksen pääasiat:

Voimakkuus. Kyse on valon kirkkaudesta. Valon intensiteetti vaikuttaa valotukseen. (Jones 2003, 50.)

Laatu. Onko valo terävää, jolloin varjoista tulee jyrkät, vai hajavaloa (pehmeää, ei teräviä reunoja), jolloin varjoista tulee pehmeät. (Jones 2003, 50.)

Kontrasti. Kyse on otoksen tummien ja vaaleiden osien kirkkaudesta ja niiden keskinäisestä suhteesta. (Jones 2003, 50.)

Suunta. Kyseessä on valonlähteen sijainti kameraan nähden. Se vaikuttaa kohteiden ulkoasuun. (Jones 2003, 50.)

Väriämpötila. Kyse on valon kirjosta (spektri) tai valon sisältämien värien keskinäisistä suhteista. Se vaikuttaa otoksen väreihin ja niiden suhteisiin. (Jones 2003, 50.)

2.1.3 Kuvausasennot

Kameraa käytetään ideoiden, tilanteiden ja tapahtumien taltioimiseen. Tätä varten kameran täytyy olla asianmukaisessa paikassa ja vakaa, jotta tallennetut kohteet eivät ole epäselviä. On suositeltavaa hankkia tripodin eli kolmijalkainen jalusta. Kuukaan ei pysty pitämään kameraa yhtä vakaasti kuin jalusta. (Jones 2003, 18.)

Tiedusteltaessa ammattilaiselta parasta tapaa kameran kannatteluun, kehoitetaan yleensä pitämään kädet irti kamerasta. Toisin sanoen kamera kannattaa asentaa jalustalle tai muulle tukevalle alustalle. Pieni ja kevyt kamera tärähtää ja heiluu hyvin helposti. Ilman jalustaa kuvattaessa tukeva ote on tärkeä seikka. Kameraa pitelevä käsi ja käsivarsi eivät saa jännittyä, koska silloin lihakset väsyvät ja on todennäköisempää, että kamera alkaa huojua, heilua tai täristä. Vakaata otetta voi ja kannattaa harjoitella, sillä aina ei ole välttämättä mahdollisuutta käyttää jalustaa. On hyvä rentouttaa koko keho ja pitää selkä suorana. On myös muistettava pitää selkää notkolla, jotta ryhti on rento ja joustava. Tällöin pystyy liikkumaan sulavasti ja myötällemään maaston tai muun alustan epätasaisuuksia. (Ang 2005, 26.)

2.1.4 Kuvakoot

Erilaisia kuvanrajaustapoja on lukuisia, mutta yleisesti käytössä on kahdeksan kuvakoon järjestelmä. Se määrittää kahdeksan erilaista tapaa rajata henkilökuva. Nämä kuvakoot eivät ole ainoita oikeita, mutta käytännössä hyväksi todettuja ja ne auttavat kuvaajaa rajaamisessa. Vakiintuneet kuvakoot auttavat myös isommissa kuvausryhmissä jäsenten välistä kommunikaatiota, koska ohjaajan puhuessa puolikuvasta, kaikki tietävät heti, kuinka kuva rajataan. Kahdeksan kuvakoon järjestelmä kattaa kaikki tarvittavat etäisyydet. (Välikylä 2005, 36.)

Yleiskuva (YK). Yleiskuva on laajin kuvakoko, jossa pääosassa on ympäristö. Henkilöt erottuvat pienikokoisina. Yleiskuvan kokonaisuuden hahmottaminen vie suhteellisen pitkän ajan. (Juntunen 1997, 167.)

Laaja kokokuva (LKK). Laajassa kokokuvassa ympäristöä on yhä runsaasti näkyvissä, mutta henkilöt erottuvat suurempina kuin yleiskuvassa. (Juntunen 1997, 167.)

Kokokuva (KK). Henkilö näkyy kokokuvassa kokonaan. Myös ympäristöä on edelleen näkyvissä. (Juntunen 1997, 167.)

Laaja puolikuva (LPK). Laajassa puolikuvassa henkilö rajataan suunnilleen reiden kohdalta. Kuvassa voidaan näyttää useita henkilöitä. Paljon käytetty on niin sanottu three-shot, eli kolmen henkilön kuva. (Juntunen 1997, 167.)

Puolikuva (PK). Puolikuvassa henkilö rajataan navan kohdalta, mutta ei missään tapauksessa nivusista. Ilmeet alkavat erottua. (Juntunen 1997, 167.)

Puolilähikuva (PLK). Puolilähikuvassa henkilö rajataan rinnan korkeudelta. Usein puolilähikuva on samalla niin sanottu two-shot, eli parikuva. (Juntunen 1997, 167.)

Lähikuva (LK): Lähikuvassa henkilö rajataan solisluiden tasolta, mutta ei missään tapauksessa kaulan kohdalta. Lähikuva on tehokas kuvakoko, jota käytetään paljon televisiossa. (Juntunen 1997, 167.)

Erikoislähikuva (ELK). Erikoislähikuva on hyvin tiivis rajaus kohteesta. Erikoislähikuva voi olla läheltä nähty yksityiskohta, esimerkiksi esine, käsi, silmä, suu. Erikoislähikuva antaa kohteelle erityistä painokkuutta. (Juntunen 1997, 167.)

2.1.5 Kameran liikkeet

Videoihin saa lisää eloa, kun laittaa kameran liikkeelle. Kameraa liikuteltaessa jalusta on hyvä apuväline. Jalusta kannattaa säätää niin, että kameran liikkeet voidaan aloittaa tasaisesti, jolloin kuvaan ei tule heilahduksia. Kameraa liikuteltaessa olisi parasta pyrkiä mahdollisimman rauhallisiin liikkeisiin. (Välkylä 2005, 42.) Kameraa voidaan liikuttaa käsivaralta, jalustalta tai erilaisten kameravaunujen ja nostureiden avulla (Juntunen 1997, 166.).

Seuraavassa on lueteltu tavallisimpia kameranliikkeitä.

Panorointi. Panorointi on kameranliike jossa kamera pysyy paikoillaan, mutta liikkuu vaakatasossa akselinsa ympäri. (Juntunen 1997, 166.)

Tiltaus. Tilttaus on kameranliike, jossa kamera liikkuu pystysuuntaisesti alhaalta ylös tai ylhäältä alas. Tilttausta voidaan kutsua myös nostoksi tai pystypanoroinniksi. (Juntunen 1997, 166.)

Heittopanorointi. Heittopanorointi on niin nopea panorointi, että kuva näyttää epäselvältä. Heittopanorointi voi alkaa liikkumattomasta kuvasta ja myös loppua sellaiseen. (Juntunen 1997, 166.)

Kallistus. Kameran kallistus kuvauksen aikana (Juntunen 1997, 166.)

Liikkuva otos. Liikkuva otos on kuvattu jostain luonnollisesti liikkuvasta välineestä, kuten autosta tai helikopterista. (Juntunen 1997, 166.)

Seurantaotos. Seurantaotoksessa kamera liikkuu kohtauksen toimintaa seuraten. (Juntunen 1997, 168.)

Sivuuttava otos. Kyseessä on otos, jossa joko kamera on paikoillaan ja kohde liikkuu tai kohde on paikoillaan ja kamera liikkuu. Sivuttava otos poikkeaa pano-

roinnista ja tiltauksesta siinä, että kamera ei seuraa toimintaa. (Juntunen 1997, 168.)

Staattinen kuva. Otos kuvataan kameraa liikuttamatta. (Juntunen 1997, 168.)

Zoomaus, optinen ajo: Otos on zoom-linssin avulla toteutettu siirtymä lähemmäs kohdetta tai siitä kauemmas. Zoomauksessa linssin polttoväliä muutetaan portaattomasti tiiviistä laajaan kuvaan tai päinvastoin. Kohdetta voidaan lähestyä tai siitä voidaan loitota paitsi zoomin avulla, myös kamera-ajolla (jossa kohteesta saadaan uutta tietoa toisin kuin zoomauksessa, joka ainoastaan näyttää jo aiemmin nähdyn kuvan tiiviimmässä rajauksessa). Zoomauksen antama vaikutelma on kaksiulotteinen, enemmän valokuvan kaltainen. Zoomausta käytetään usein urheilua kuvattaessa. (Juntunen 1997, 168.)

2.2 Intervallikuvaus

Intervallikuvauksessa otetaan suuri määrä kuvia kohteesta tietyin väliajoin. Kuvat yhdistetään ja niistä tehdään video. Näin pitkäkestoinen tapahtuma voidaan esittää nopeutettuna. Kuvien ottohetkien välistä aikaa kutsutaan intervalleiksi. Kohteesta ja halutusta lopputuloksesta riippuen määräytyvät intervallit. (Photojojo [viitattu 14.5.2009].)

2.2.1 Kuvaustekniikka

Intervallikuvaus onnistuu sekä videokameralla, että tavallisella still-kameralla. Still-kameralla kuvaamiseen tarvitaan erityinen ohjelma, jonka avulla kamera saadaan ottamaan kuvia tietyin väliajoin. Jalusta on ehdoton apuväline intervallikuvauksissa.

Intervallikuvaamisessa tärkeintä on kuvien etukäteissuunnittelu. On mietittävä, kuinka kauan kuvattava tapahtuma tai aihe kestää todellisuudessa ja kuinka kauan esityksen halutaan kestävän lopullisessa filmissä. Intervallit tulee laskea sen mukaan, kuinka nopeaa liike on, ja millä intervalleilla liikkeen saa mielenkiintoisen näköiseksi. Mitä pidemmän ajanjakson kestävä intervallikuvaus on suunnitteilla, sitä tärkeämpää on suunnitella kuvaukset huolellisesti etukäteen. Videokamera on helpoin tapa kokeilla ja tutustua intervallikuvaukseen, koska kuvat ovat heti nähtävissä. (Lehmuskallio [viitattu 14.5.2009].)

2.2.2 Kuvauskohteet

Intervallikuvaamisen käyttökohteet ovat rajattomat. Kuvaustapaa voidaan käyttää tieteellisiin tutkimuksiin, visuaalisesti kauniina efekteinä tai kaupallisiin tarkoituksiin. Kaupallisesti intervallikuvausta käyttävät muun muassa vakuutusyhtiöt, jotka voivat intervallikuvauksen avulla seurata rakennustyömaan vaiheita niin, että rakennustyömaan työvaiheet tehdään sovitussa järjestyksessä vakuutusten voimassaolon näkökulmasta. (Kinsman [viitattu 17.2.2010].)

Intervallikuvauksen voi esittää kahdella tavalla, niin että muutokset tapahtuvat saumattomasti tai että muutokset ovat asteittain tapahtuvia. Kuvauskohteissa, joissa muutos todellisessa elämässä on asteittainen ja hidas, kuten esimerkiksi rakennustyömaat, saattaa asteittain tehty esitys olla toimivampi, koska se vastaa todellista elämää objektiivisesti. Tapahtumissa jotka etenevät tasaisesti koko ajan,

kuten esimerkiksi kasvin kehittämisessä, on saumattomasti kuvattu esitys paremmin toimiva. (Kinsman [viitattu 17.2.2010].)

Intervallikuvauksen aiheita on lähes rajattomasti. Tässä muutamia yleisimpiä kuvauskohteita:

- hedelmien mädäntyminen / sulaminen jäädästä
- ruohonkasvu
- auringonnousut tai auringonlaskut
- kaupunki tai kaupungin liikenne
- kukannuppujen avaus (pohjimmiltaan luonnon mikä tahansa muoto)
- rakennustyömaa
- auto taivas, tai muut luonnonmaisemat
- omakuva vanhenemisesta muutamien vuosien ajan
- puun elinkaari muutaman vuoden
- kilpailevat etanat
- ruoan kypsyminen uunissa. (Lehmuskallio [viitattu 14.5.2009].)

3 SUUNNITTELU JA TOTEUTUS

Tässä luvussa käydään läpi DVD:n suunnittelua ja toteutusta sekä toteutuksen aikana vastaan tulleita ongelmia.

3.1 Opetusvideon käsikirjoitus

Käsikirjoitus oli tämän työn haastavin vaihe. Oli vaikeaa saada aikaan käsikirjoitus, jossa aiheet nivoutuisivat sulavasti toisiinsa ja lopputulos olisi miellyttävä katsella. Tämänkaltaisten opetusvideoiden käsikirjoitukset olisi hyvä tehdä pienessä ryhmässä eli ideariihessä, jossa vaihdetaan ajatuksia ja yhdessä pohditaan, mikä olisi paras ja helpoin tapa toteuttaa työ. Yksin työskennellessä on vaikea kritisoida omia ideoitaan, eikä työ tunnu yhtä motivoivalta kuin pienessä ryhmässä.

Hyvä elokuva vaatii lähes poikkeuksetta hyvän käsikirjoituksen. Huonosta käsikirjoituksesta ei saa edes laadukkaalla toteutuksella hyvää elokuvaa. Hyvä käsikirjoitus ei kuitenkaan automaattisesti takaa täydellistä lopputulosta, vaan se toimii kivi-jalkana myöhempää tuotantoa varten. On useita eri syitä, miksi käsikirjoitukseen kannattaa panostaa kunnolla. Ennen kuvausvaihetta aihealue on rajattava ja tuotokselle muotoiltava oikeanlainen rakenne, ettei lopputulos ole epä johdonmukainen ja sekava. Oikeanlainen käsikirjoitus säästää aikaa, rahaa ja resursseja sekä luo hyvät lähtökohdat varsinaiselle kuvausprosessille. Huolella tehty käsikirjoitus antaa myös enemmän varaa improvisoinnille sekä mahdollisuuden etsiä erilaisia ilmaisutapoja kuvaustilanteeseen kokonaisuuden pysyessä hallinnassa. (Aaltonen 2002, 12-14.)

Käsikirjoituksella pyritään kuvaamaan yksityiskohtaisesti toiminta, joka on tarkoitus taltioida videokameralla. Käsikirjoitukseen kuuluvat myös selostustekstit, mahdolliset henkilöiden repliikit sekä vuorosanat. Kokonaisuus jaotellaan kohtauksiksi. Käsikirjoituksesta on löydettävä helposti tuotoksen keskeinen sisältö ja idea. Kaiken tämän lisäksi käsikirjoituksen tulee olla kokonaisuudessaan selkeä ja konkreetti-

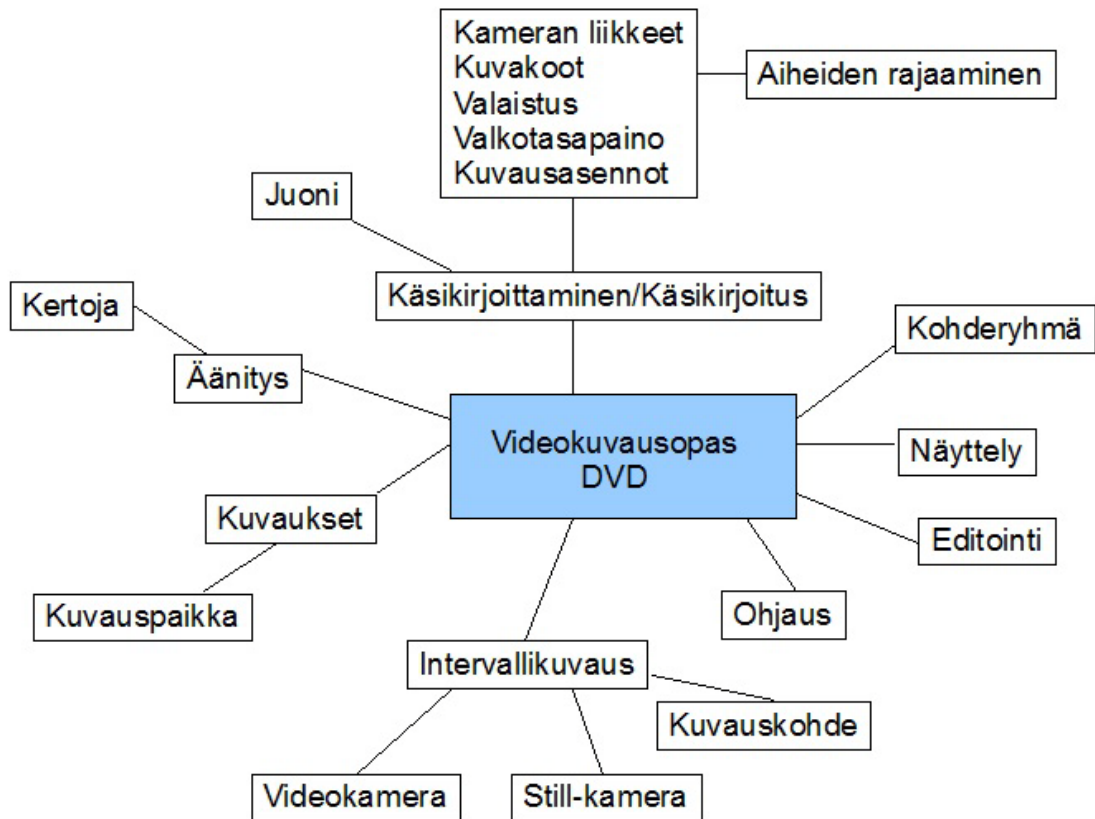
nen. Turhaa adjektiivien käyttöä on syytä välttää aina kun mahdollista. Käsikirjoituksen on tarkoitus luoda ratkaisuja tunnelmien ja tilanteiden luomiseen, eikä niinkään asioiden kaunokirjalliseen ja yksityiskohtaiseen kuvailemiseen. Verbit ja substantiivit toimivat käsikirjoittamisessa parhaiten. (Aaltonen 2002, 114.)

3.2 Käsikirjoittamisen menetelmät ja välineet

Käsikirjoituksen tekemistä ei kannata aloittaa ilman pätevää menetelmää ja hyviä välineitä. Työn luonteeseen kuuluu kyky hallita ja hahmottaa suuria asiakokonaisuuksia sekä säilyttää punainen lanka koko ajan käsikirjoituksen valmistuessa. Käsikirjoittajan tyypillisimmät ongelmat ovat loogisia, ajankäytöllisiä ja rakenteellisia. (Luukkonen 2000, 78.)

3.2.1 Mindmap käsikirjoittajan menetelmänä

Mindmapin (KUVA 2) eli ideakartan keskeisin idea on se, että pääaihe asetetaan ytimeksi, josta muut asiat versovat omiksi poluiksi. Esimerkkinä voidaan käyttää vaikka elokuvan päähahmoa, joka sijoitetaan keskelle ja hänen ympärilleen kerätään kaikki tärkeät häneen vaikuttavat asiat. Tämä on hyvin monipuolinen tekniikka, jota voidaan käyttää ideointiin sekä sisällön ja rakenteen hahmottamiseen. (Aaltonen 2002, 33-34.)

KUVA 2. Mindmap

Käsikirjoittaminen on luova prosessi, joka on tulosta monien eri menetelmien käyttämisestä. Mitä toimivampaa ja kattavampaa menetelmää käytetään, sitä vankempi ja kestävämpi on tulos. Mindmap on yksi tehokkaimmista ja toimivimmista menetelmistä. Sen avulla voidaan tuoda oma luova potentiaali vähitellen tehokkaampaan käyttöön ja mikä parasta, työnteko on sekä helppoa että hauskaa. (Luukkonen 2000, 41-42.)

3.2.2 MindManager käsikirjoittajan välineenä

Hyvä käsikirjoitusmenetelmä ei riitä, ellei ole käytettävissä kunnollisia välineitä, joiden avulla menetelmästä saadaan kaikki hyöty irti. Menetelmä, jonka käyttämiseen ei ole tehokkaita työvälineitä, jää väistämättä mielenkiintoisen teorian asteelle tai vain pienen ydinjoukon käyttöön. Kukaan tosissaan työskentelevä käsikirjoit-

taja ei kiinnostu metodista joka toimii teorian tasolla, muttei käytännössä. (Luukkonen 2000, 77.)

MindManager on tehokas työkalu mindmapin suunnittelussa. Se on epälineaarinen ja verkko-orientoitunut työkalu, jossa asioiden linkitys, näkökulmavaihtelut ja luovan työn assosiativiset perusvaatimukset ovat itsestään selviä toimintoja. Yleensä muissa MindManageria vastaavissa ohjelmissa tällaiset toiminnot ovat päälle liimattuja lisäpiirteitä, joiden käyttö ei ole mielekäästä. (Luukkonen 2002, 82.)

3.3 Opetusvideon toteutus

Kun käsikirjoitusprosessi saatiin päätökseen, aloitettiin kuvausten suunnittelu. Kuvauksiin ja niiden suunnitteluun kului aikaa noin kolme päivää. Kertojan osuuksien äänitykset saatiin valmiiksi yhdessä päivässä.

3.3.1 Kuvauspaikka

Video päätettiin kuvata tekijöiden oppilaitoksessa ja sen ympäristössä, koska se oli jo ennestään tuttu paikka ja sopi olosuhteiltaan loistavasti videon kuvauspaikaksi. Muutama päivä ennen töiden aloittamista käytiin kuvauspaikoilla suunnittelemassa kuvauksia ja niihin liittyviä asioita.

Kuvauspaikkoihin tulisi ehdottomasti tutustua etukäteen, jos se on mahdollista. Tutustumisen aikana kannattaa ottaa kuvauspaikan pienimmätkin yksityiskohdat huomioon, jotta kaikki tärkeät elementit ja olennaiset seikat tulevat esille ja niitä voidaan hyödyntää esimerkiksi käsikirjoituksessa. (Ang 2005, 70.)

3.3.2 Opetusvideon kuvaukset

Ennen kuvauksia on syytä tutustua laitteistoon, jolla projekti on tarkoitus toteuttaa. Videokameroiden käyttöohjeista löytyvät selkeät kuvaukset kaikista kameran perustoiminnoista, mutta kameroita käsittelevästä kirjallisuudesta löytyy myös kameroiden perustoiminnot, jotka ovat kaikissa kameramalleissa samoja. (Välikylä 2005, 25.)

Opetusvideo kuvattiin pääosin Canon XL1s -videokameralla, joka on puoliammattilaiskamera. Kamerassa on 3CCD-kenno ja se tallentaa MiniDV-kasetille. Videolla esiintyvällä kuvaajalla oli käytössään Panasonicin NV-GS27-kamera, joka tallentaa myös MiniDV-kaseteille, mutta kamera on tarkoitettu lähinnä harrastelijakäyttöön.

Kaikenlaisessa kuvaamisessa hyvän lopputuloksen tausta on vakaa kuva. Kehittyneemmistä videokameroista löytyy kuvanvakain, mutta se ei kykene poistamaan kuvan heilumista kokonaan. Helpoin keino ongelman ratkaisemiseksi on jalusta. Jos jalustaa ei ole käytettävissä, voidaan se korvata jollain kiinteällä esineellä tai muulla alustalla, jolle kameran voi asettaa. Ellei kameralle löydy sopivaa paikkaa, täytyy kuvata käsivaralta. Tähänkin on olemassa muutamia vinkkejä, joilla kuvasta saa vakaamman. Kannattaa pyrkiä pitämään lihakset mahdollisimman rentoina, sillä jos lihaksia jännittää liikaa, ne alkavat värähdellä ja se vaikuttaa videokuvaan. Jalat kannattaa pitää tukevassa haara-asennossa, jotta paino jakautuu tasaisesti molemmille jaloille. Kameralle olisi hyvä keksiä useita tukipisteitä vartalosta. Kameraa voi esimerkiksi kannatella molemmin käsin ja samalla pitää silmää etsimellä. Näin kuvasta saa helposti vakaan. (Välikylä 2005, 18-28.)

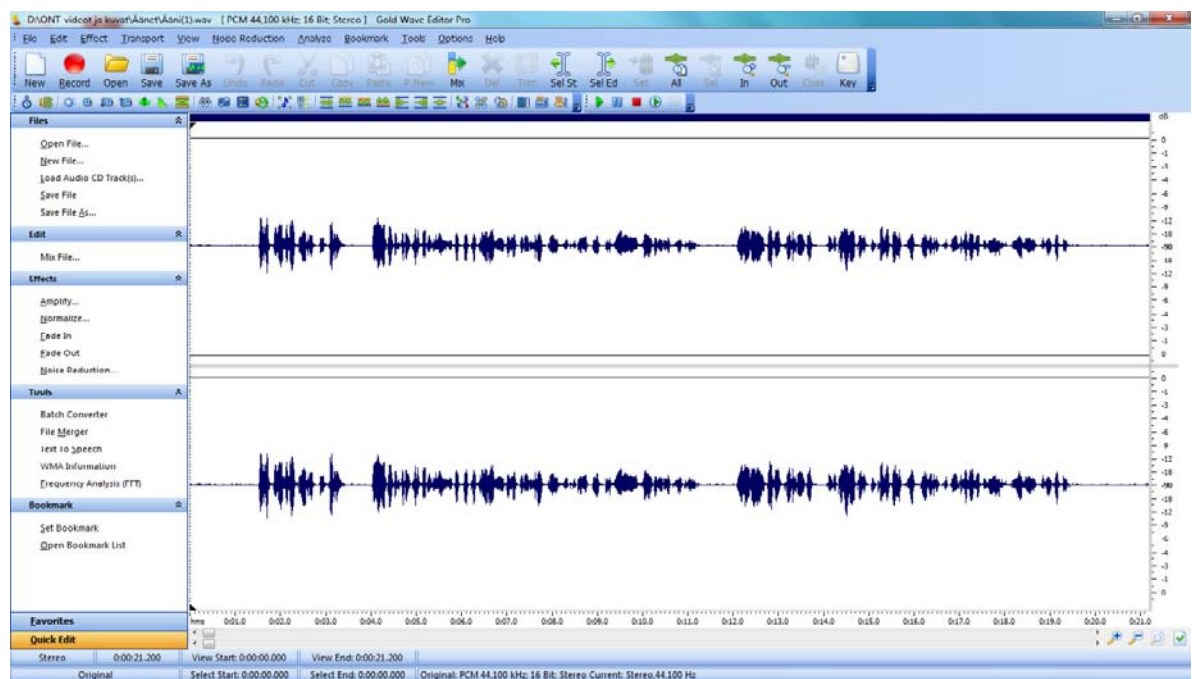
Kuvauksissa käytettiin jalustaa aina kun se oli mahdollista. Ainoastaan sellaiset otokset, joissa kameraa jouduttiin liikuttamaan paikasta toiseen, kuvattiin käsivaralta. Kuvauksiin varattiin aikaa viikko. Ensimmäisenä kuvauspäivänä kuvattiin valkotasapaino- ja valaistusosiot. Toisena kuvauspäivänä kuvattiin loput kolme

osiota, joten työ saatiin suoritettua aikataulusta edellä. Kuvauksissa ei ilmennyt suuria ongelmia.

3.3.3 Kertojan osuoksien äänittäminen

Tavallisesti televisio kiinnittää huomionne aina kun se on päällä, mutta ilman ääntä se ei kykene pitämään katsojan mielenkiintoa yllä. On turha väitellä kumpi on tärkeämpi, kuva vai ääni, koska se riippuu subjektista ja kontekstista. Tärkeintä on, että molemmat kertovat samaa tarinaa. Jos näin ei ole, katsoja saattaa menettää mielenkiintonsa ohjelmaa kohtaan. Hän ei ehkä ole tietoinen, että ohjelmassa on jokin vialla, mutta on alitajuisesti häiriintynyt ja saattaa vaihtaa kanavaa. (Grant 2003, 13.)

Tämän opinnäytetyön opetusvideon kertojaksi lupautui tekijöiden tuttava Janne Hietaniemi, jolla on tällaiseen tuotokseen sopiva ääni. Kertojan osuudet äänitettiin kertojan kotona ja materiaalin käsittelyyn käytettiin Gold Wave Editor Pro -nimistä äänieditointiohjelmia (KUVA 3).

KUVA 3. Gold Wave Editor Pro -äänieditointiohjelma

3.4 Intervalli-osion toteutus

Intervalli-osiossa vertailtiin still-kameralla ja videokameralla kuvattujen videoiden laatua, sekä käytännön tasolla näiden kameroiden eroja ja käytännöllisyyttä intervallikuvauksessa. Opetusvideolle päädyttiin laittamaan videokameralla toteutettu video.

KUVA 4. Intervallikuvausten valmisteluja

3.4.1 Kuvauskohde

Kuvauskohdetta mietittäessä käytiin läpi useita eri vaihtoehtoja ja kuvattiin koemateriaalia. Eräs vaihtoehto kuvauskohteeksi oli auringonlasku, mutta sen kuvaaminen olisi ollut ongelmallista käytettävissä olevilla kuvausvälineillä. Lopulta päädyttiin kohteeseen, jota voi kuvata sisätiloissa, ja jossa muutos tapahtuu suhteellisen nopeasti. Kuvauskohteeksi valittiin sulavat jääpalat metallitarjottimella ja kuvauspaikkana oli kerrostalohuoneiston keittiö. Tarkoituksena oli kuvata prosessi kokonaisuudessaan, eli jään sulaminen ja muuttuminen vedeksi.

3.4.2 Intervalli-osion kuvaukset

Ensimmäisellä kuvauskerralla jääpaloja laitettiin tarjottimelle hieman liikaa, eivätkä ne ehtineet sulaa ennen kuin videokamerasta loppui nauha, joten täytyi ottaa toinen otos. Toisella kuvauskerralla jääpaloja laitettiin vähemmän ja ne sulivat noin puolessa tunnissa. Kuvauksia häiritsi vain se, että aurinko pääsi paistamaan suljettujen sälekaihtimien läpi ja tämän vuoksi valaistuksessa on huomattavissa satunnaista epätasaisuutta.

3.4.3 Videokamera verrattuna still-kameraan

Käytössä oli kaksi still-kameraa: Canon Ixus 70 (KUVA 5) ja saman valmistajan EOS 400D digital järjestelmäkamera (KUVA 6). Canon Ixuksessa on erillinen intervallikuvausohjelma, jolla pystyy ottamaan kuvia 1 tai 2 sekunnin välein ja kamera koostaa niistä automaattisesti avi-videotiedoston. Järjestelmäkameralla kuvattaessa täytyy kuvat ottaa manuaalisesti halutuun väliajoihin, siirtää kuvat editointiohjelmaan ja tehdä niistä sen avulla videotiedosto. Järjestelmäkameran epäkäytännöllisyyden vuoksi se päätettiin jättää pois vaihtoehdoista kokonaan ja päädyttiin kuvaamaan still-kameran osuus Canon Ixuksella. Sen tuottamien videotiedostojen

resoluutio on 640*480 pikseliä, mutta järjestelmäkameralla kuvattaessa voidaan tuottaa jopa HD-tasoisia videoita.

KUVA 6. Canon Ixus 70

KUVA 5. Canon EOS 400D Digital

Videokamera, jolla kuvattiin, oli Panasonic NV-GS27 (KUVA 7). Panasonicilla ja Canon Ixuksella kuvaaminen oli lähes yhtä helppoa, eikä niiden käytännöllisyydessä ollut juuri eroja. Lopputuloksia vertaillen todettiin, että videokameralla kuvattu materiaali oli hieman sulavampaa kuin still-kameralla kuvattu. Ero johtuu siitä, että still-kameran tuottamissa videoissa kuvataajuus on ainoastaan 15 kuvaa sekunnissa, kun vastaava arvo on videokameralla 25.

KUVA 7. Panasonic NV-GS27

3.4.4 Ongelmat

Kuvattaessa Canon Ixuksen intervalliohjelmalla ensimmäinen ongelma, joka kohdattiin, oli videoiden heikko resoluutio (korkeintaan 640x480). Tarkempaan kuvanlaatuun päästäisiin, jos kameraa ei olisi ohjelmoitu koostamaan kuvista automaattisesti videotiedostoa. Parempaan lopputulokseen päästäisiin, jos kamera ottaisi yksittäisiä JPEG-kuvia, joista kuvaaja olisi voinut itse editoida videon. Tällöin voitaisiin hyödyntää kameran kaikki pikselit. Edellä mainittu ominaisuus ei kuitenkaan ole hyvä asia kameran peruskäytössä. Mahdollisuudet eripituisiin intervalleihin

ovat myös heikot (1 tai 2 sekuntia). Auringonlaskua kuvattaessa huomattiin, että kameran automaatiikka säätää valotusta päivän hämärtyessä eikä lopputulos ollut halutunlainen.

Joihinkin Canonin järjestelmäkameroihin on mahdollista hankkia ohjelma, jolla kameran voi ohjelmoida ottamaan kuvan halutuun väliajain ja jättää kameran kuvaamaan. Valitettavasti tällaista ohjelmaa en löytynyt EOS 400D -kameraan. Tämän vuoksi hylättiin ajatus järjestelmäkameralla kuvaamisesta.

Videokameran ongelmakohtaksi muodostui tallennuskapasiteetti. Yhdellä kertaa voi nauhoittaa vain tunnin materiaalia, jonka jälkeen täytyy vaihtaa nauha, mikä näkyy omalta osaltaan lopputuloksessa. Nauhan vaihtaminen ei ole käytännöllistä pitkissä kuvauksissa.

4 JOHTOPÄÄTÖKSET

Projektin aikana opittiin paljon uutta asiaa käsikirjoittamisesta ja yleisesti videoprojektin suunnittelusta. Käsikirjoitusta ei alun perin pidetty kovin tärkeänä asiana ja lopputuloksesta voi huomata, ettei sen kirjoittamiseen panostettu riittävästi huolimatta runsaasta ajankäytöstä. Tämä kertoo siitä, että käsikirjoittaminen vaatii taitoa ja kokemusta. Kuvausten ja editoinnin aikana alettiin huomata, kuinka tärkeä on hyvä suunnitelma eli käsikirjoitus. ”Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty” -sanonta piti paikkansa tässä tilanteessa erittäin hyvin.

Opetusvideolta jäi pois paljon asioita, joita siinä olisi ollut hyvä olla, mutta jotka huomattiin vasta editointivaiheessa. Jotkut kohtaukset olisi voinut toteuttaa hieman toisella tavalla. Videolle saatiin kuitenkin keskeisimmät asiat tiiviiseen pakettiin. Tällaisen tuotoksen käsikirjoitusta olisi ollut hyvä pohtia pienessä ryhmässä eli ideariihessä, jossa ajatuksia heitellään ilmaan ja niistä parhaat toteutetaan.

Videokuvaukseen liittyen oli helppo löytää ajankohtaista tietoa, koska alalla tieto ei vanhene kovin nopeasti. Teknisellä puolella tapahtuu uudistuksia nopeasti, mutta opetus-DVD:lle ei laitettu juurikaan tietoa videokameroiden tekniikasta. Lähteenä käytettiin enimmäkseen kirjallisuutta. Intervallikuvauks on vielä niin uusi aihe, ettei siitä löydy suomenkielistä kirjallisuutta, joten jouduttiin turvautumaan Internetiin. Internetistä löytyikin valtavasti sivuja ja foorumeita, joista löytyi tarvittuja tietoja.

Intervallikuvauksen toteuttamiseen on monia eri mahdollisuuksia ja vain oma luovuus on rajana niiden soveltamisessa. Kuvauskohteita on rajattomasti. Kuvauskohde määrittää myös hyvin paljon sen, mitä tekniikkaa kannattaa käyttää kuvauksen toteuttamiseen. Harrastusta aloittelevan kuvaajan kannattaa tutustua kuvaustekniikkaan videokameralla, koska sillä se on paljon yksinkertaisempaa ja riski epäonnistua on pienempi.

LÄHTEET

Aaltonen, J. 2002. Käsikirjoittajan työkalut. Tampere: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura

Ang, T. 2005. Digivideo kuvaajan käsikirja. Karkkila: Kustannus-Mäkelä Oy

Dollin, S. 1986. Videokuvaajan käsikirja. Östersundom: Oy Kirjalito Ab

Grant, T. 2003. Audio for single camera operation. Oxford: Focal Press

Hedgecoe, J. 1992. Videokuvauksen taito. Karkkila: Kustannus-Mäkelä Oy

Jones, F. 2003. Digivideoijan käsikirja. Helsinki: Edita Prima Oy

Juntunen, M. 1997. Elävän kuvan sanasto. Helsinki: Oy Edita Ab

Lehmuskallio, J. Time-lapse –intervallikuvaaminen, [WWW-dokumentti]. [Viitattu 14.5.2009]. Saatavissa: <https://oa.doria.fi/bitstream/handle/10024/39115/stadia-1211110104-4.pdf?sequence=1>

Luukkonen, J. 2000. Digitaalisen median käsikirjoitusopas. Helsinki: Oy Edita Ab

Photojojo. The Ultimate Guide to Time-Lapse Photography. [WWW-dokumentti] [Viitattu 14.5.2009]. Saatavissa: <http://photojojo.com/content/tutorials/ultimate-guide-to-time-lapse-photography>

Kinsman, E. M. The Time-Lapse Photography FAQ: An Introduction to Time-Lapse Photography, [WWW-dokumentti] [Viitattu 17.2.2010] Saatavissa: <http://www.sciencephotography.com/how2do2.shtml>

Välikylä, J. 2005. Digivideokoulu. Jyväskylä: Docendo Finland Oy

LIITTEET

Liite 1. Käsikirjoitus

Liite 1

Käsikirjoitus: Videokuvausopas

Johdanto:

1. Kuva:

Alkuun editoidaan videomateriaalia, mikä on tuotettu DVD:tä kuvattaessa. Kohtalaisen nopeita leikkauksia. Tms.

1. Ääni:

Tervetuloa videokuvaus oppaan pariin, tämän opetusvideon tarkoituksena on opettaa katsojalleen muutamia perusseikkoja jotka kannattaa ottaa huomioon videokameralla kuvattaessa. DVD antaa vinkkejä siitä, kuinka kameraa kannattaa käsitellä kuvattaessa ja kuinka videomateriaalista tulee miellyttävää katsella.

Tämän jälkeen ruutuun ilmestyy mustalle pohjalle valkoinen teksti: "Opetusvideo videokuvaamisesta"

Videosta pyritään tekemään mahdollisimman yhtenäinen ja kuvaukset suoritetaan samassa miljöössä (esim. Framilla ja sen ympäristössä). Eri aiheet pyritään kytkeämään toisiinsa ja niissä on kevyt juoni tai punainen lanka jota seurataan.

Tarinan päähenkilö on "kuvaaja", joka on vasta ostanut uuden kameran ja tutustuu sen toimintoihin koulun pihalla. Muita henkilöitä ei ole.

”Juoni”:

Aluksi kuvaaja räpeltää kameransa kimpussa. Hän näyttää tutustuvansa kameraan ja harjoittelevan kuvaamista. Hän liikkuu kameran kanssa Framin sisä- ja ulkopuolella. Tähän yhdistetään valkotasapaino ja valaistus. Ulkopuolella hän kokeilee erilaisia kuvausasetoja. Kuvausasetojen jälkeen vuorossa on kuvakoot, alkaen yleiskuvasta ja päädytään lähikuvaan, jossa näytetään kuvaajaa. Tästä kuvasta lähdetään esittämään kameran liikkeitä, samalla seuraten henkilön toimia.

Joidenkin aiheiden kohdalla voidaan harkita kohtauksen näyttämistä ensin ilman selostusta ja tämän jälkeen selostuksen kanssa esim. kameran liikkeitä.

Jokaisen aiheen alussa näytetään mustalla pohjalla valkoinen teksti, joka kertoo aiheen nimen. Kertoja sanoo aiheen nimen

Valkotasapaino (white balance):

Osiossa näytetään, miltä kuvamateriaali näyttää, jos valkotasapaino on säädetty ulkona ja kuvataan sisätiloissa ja sama päinvastoin. Näytetään myös miltä kuva näyttää oikeilla säädöillä. Kerrotaan manuaalisen ja automaattisen valkotasapainon säädön erot.

2. Kuva:

Ensin kokokuvaa kuvaajasta, joka on Framin A-sisäänkäynnin liepeillä ja säätää kameran asetuksia. Pikkuhiljaa tarkennetaan kameraan ja lopuksi lähikuvaa kamerasta kun kuvaaja säätää valkotasapainon asetuksia.

2. Ääni:

Ensimmäisenä kerromme teille valkotasapainosta, eli white balancesta. (Ruutuun teksti: "Valkotasapaino = White Balance (WB)"). Ennen kuin alat kuvaamaan kamerallasi, kannattaa tutustua kameran valkotasapainon säätöihin. Uusimmissa videokameroissa automatiikka hoitaa oikeat säädöt, mutta vanhemmissa malleissa käyttäjä voi joutua itse asettamaan oikeat asetukset.

3. Kuva:

Näytetään minkälainen vaikutus oikeilla ja väärillä säädöillä on. Mahdollisesti näytetään still-kuvina rinnakkain oikealla ja väärillä valkotasapainolla. Kuviin tekstit: "Oikein" ja "Väärin". Ensin väärät säädöt sitten oikeat ja lopuksi molemmat rinnakkain

3. Ääni:

Tämä otos on kuvattu ulkona valkotasapainon ollessa säädettyinä sisällä.

Kun valkotasapaino säädetään oikein, kuva näyttää tältä. (Ja sama toisinpäin.)

Tässä otoksessa valkotasapaino on säädetty ulkona ja kuvataan sisällä

Tältä kuva näyttää oikealla asetuksella.

4. Kuva:

Näytetään still-kuvia hehkulampun, loisteputken ja auringonvalosta.

4. Ääni:

Ihmissilmä ja –aivot pystyvät mukautumaan erilaisiin valaistusoloihin. Kameran näkevät valon juuri sellaisena kuin se on, pystymättä kompensoimaan asiaa. Ne toimivat objektiivisella tavalla. Erilaiset valolähteet ja erityyppiset lamput tuottavat eriväristä valoa. Hehkulampun valo on keltaista, loistevalaisimen valo on sinistä. Päivänvalo on sinistä kylmän marraskuun keskipäivällä, mutta oranssia elokuisen auringonlaskun aikana. Puhumme erilaisista valoista käyttäen määritelmiä ”lämmi” ja ”kylmä”.

Valaistus:

Tämä osio rajataan hyvin suppeaksi ja kerrotaan vain muutama oleellinen seikka, eikä syvennyttä liikaa, koska aihe on laaja. Osiossa kerrotaan keinovalon ja auringonvalon erot ja valaistuksen tärkeys.

5. Kuva:

Kuvataan paikassa, jossa on huono valaistus tai ei valaistusta ollenkaan. (Kerrostalon rappukäytävässä.)

5. Ääni:

Oikeanlainen ja riittävä valaistus on yksi videokuvauksen tärkeimmistä asioista. Ihmissilmä pystyy tottumaan pimeään ja hämärään, mutta videokamera tarvitsee yllättävän paljon valoa tuottaakseen kelvollista materiaalia.

6. Kuva:

Kuvataan Framin pihalla mahdollisesti aurinkoisella ja pilvisellä säällä. (Irrallisia ”juonesta”)

6. Ääni:

Kuvat ovat kirkkaimmillaan ja värit parhaat, kun kuvaat ulkona aurinkoisella säällä. Jopa ankeana näyttävänä pilvisenä päivänä saat selvästi parempia kuvia kuin sisällä normaalissa huonevalaistuksessa.

7. Kuva:

Kuvataan Framin käytävällä/aulassa tai jossain missä valoa vasten kuvaaminen onnistuu.

7. Ääni:

Joskus valaistus saattaa olla riittävä, mutta valo tulee väärästä suunnasta, eli kohteen takaa ja itse kohde jää hämäräksi. Tällöin puhutaan valoa vasten kuvaamisesta. Tätä voidaan käyttää myös tehokeinona

Kuvausasennot:

Kuvataan henkilöä kameran kanssa eri kuvausasennoissa ja samalla kertoja kertoo, kuinka kameraa pidellään ja millaisiin tilanteisiin kyseinen asento sopii. Kuvauspaikka on Framin A-sisäänkäynnin edusta.

Ääni: Tämän osion aiheena on kuvausasennot. Kaikkein paras olisi kuvata jalustalta, mutta siihen ei aina ole mahdollisuutta. Seuraavaksi näytämme muutamia kuvausasetoja, jotka soveltuva erilaisiin tilanteisiin.

Perusote

Perusotteessa kameraa pidellään kaksin käsin kyynärpäät vartalon lähellä ja sormet pääpainikkeilla, esim. tallennuspainikkeella ja zoomvivulla, jotta voidaan kuvata ja zoomata kameraa liikuttamatta.

Vapaaote

Moni turisti kuvaa tällä otteella käyttäen kameran näyttöä etsimenä, koska ote on mukava ja isoa näyttöä on helppo katsoa. Toisaalta tässä asennossa kameraa on vaikea pitää vakaana, tarkennuksen tarkistaminen on mahdotonta ja auringossa näyttökuvaa voi kadota näkyvistä.

Näytön avulla

Tämä asento on tukevampi kuin vapaaote, mutta perspektiivi saattaa olla liian matala. Asennolla on kuitenkin käyttöä esim. silloin, kun halutaan kuvattavien pysyvän luontevina ja kameran nostaminen silmien korkeudelle kiinnittäisi heidän huomionsa kameraan.

Kamera korkealla

Tämä asento on kätevä kuvattaessa väkijoukossa päiden yli, mutta se tarjoaa myös piristävästi erilaisen perspektiivin, vaikkei edessä olisikaan esteitä. Kokeile asentoa seuraavalla kuvauskerralla. Pienikin korkeuden muutos tekee perspektiivistä (kuvauskulmasta) mielenkiintoisen.

Tukea seinästä

Tukea saa tarvittaessa nojaamalla seinään tai esim. pilariin tai pylvääseen. Tukeen nojaamisesta on apua varsinkin pitkällä polttovälillä (suurella zoomauskerrotoimella) kuvattaessa, jolloin kamera on pidettävä niin vakaana kuin suinkin mahdollista.

Polvi maassa

Jos paikalla ei ole seinää tai muuta tukea, johon nojata, eikä kuvauskulman alentaminen haittaa, voi laskeutua toisen polven varaan ja tukea kyynärpäät ja kameran toiseen polveen. Valitettavasti tässä asennossa on vaikea liikkua, joten se saattaa vaikuttaa rajoittavalta.

Kuvakoot:

Ensimmäisenä näytetään yleiskuvaa (Frami) ja zoomataan pikkuhiljaa pienempiin kuvakokoihin ja pysähdytään jokaisen kuvakoon kohdalla, päättyen erikoislähikuvaan (kuvaaja Framin A-sisäänkäynnillä). Zoomin pysähtyessä jokaisen kuvakoon kohdalla, ruutuun tulee myös teksti, mistä kuvakoosta on kyse. Jokaista kuvakoa näytetään niin kauan, että kertoja ehtii kertoa kuvakoon selostuksen.

Ääni: **Yleiskuva** on laajin kuvakoko, jossa pääosassa on ympäristö. Henkilöt erottuvat pienikokoisina. Yleiskuvan kokonaisuuden hahmottaminen vie suhteellisen pitkän ajan.

Laajassa kokokuvassa ympäristöä on yhä runsaasti näkyvissä, mutta henkilöt erottuvat suurempina kuin yleiskuvassa.

Henkilö näkyy **kokokuvassa** kokonaan. Myös ympäristöä on edelleen näkyvissä.

(Tässä kohtaa tulee leikkaus ja kameraa tuodaan lähemmäksi kohdetta.)

Laajassa puolikuvassa henkilö rajataan suunnilleen reiden kohdalta. Kuvassa voidaan näyttää useita henkilöitä – paljon käytetty on ns. three –shot, kolmen henkilön kuva.

Puolikuvassa henkilö rajataan navan kohdalta (HUOM! ei nivusista!). Ilmeet alkavat erottua. **Puolilähikuvassa** henkilö rajataan rinnan korkeudelta. Usein PLK on samalla ns. two-shot, parikuva.

Lähikuvassa henkilö rajataan solisluiden tasolta (HUOM! ei kaulan kohdalta!). Lähikuva on tehokas kuvakoko, jota käytetään paljon televisiossa.

Erikoislähikuva on hyvin tiivis rajaus kohteesta, ”läheltä” nähty yksityiskohta: esi-ne, käsi, korva, nenä, suu. Erikoislähikuva antaa kohteelle erityistä painokkuutta.

Kameran liikkeet:

Jokaisen kameran liikkeen kohdalla ruutuun tulee teksti, mistä liikkeestä on kyse ja kertoja kertoo selostuksen, samalla kun liike toteutetaan käytännössä. Kuvassa näytetään mahdollisesti myös itse kuvaajaa, mistä selviää katsojalle paremmin, kuinka kameraa liikutetaan. Ensin näytetään kaikki kameran liikkeet ilman selostuksia ja sitten toiseen kertaan selostusten kanssa.

Kuva: Kuvassa on kuvaaja, joka on edelleen A-sisäänkäynnin edessä.

Ääni: **Staattinen kuva.** Otos kuvataan kameraa liikuttamatta.

Kuva: Jatkuu edellisestä kuvasta, panoroidaan oikealta vasemmalle

Ääni:**Panorointi** Panorointi on kameranliike, jossa kamera pysyy paikoillaan, mutta liikkuu vaakatasossa akselinsa ympäri. Kameraa ei kannata kääntää liian nopeaa, jotta katsoja ehtii nähdä mahdolliset kohteet.

Kuva: Panoroinnin jälkeen kuva pysähtyy mainostauluun, jossa on yritysten nimiä. Kamera tilitaa alhaalta ylöspäin ja pysähtyy hetkeksi tekstin ”FRAMI” kohdalle tämän jälkeen kamera liikkuu ylhäältä alaspäin.

Ääni:**Tiltaus.** Tilttaus on kameranliike, jossa kamera liikkuu pystysuuntaisesti alhaalta ylös tai ylhäältä alas. Tässäkin täytyy muistaa, ettei kameraa liikuteta liian nopeaa.

Kuva: Jatketaan tiltauksesta, päätyen kuvaajaan, joka puhuu puhelimeen.

Ääni: **Heittopanorointi.** Heittopanorointi on niin nopea panorointi, että kuva näyttää epäselvältä. Heittopanorointi voi alkaa liikkumattomasta kuvasta ja loppua sellaiseen.

Kuva: Henkilö tiputtaa avaimet. (Tämä jätetään mahdollisesti pois.)

*Ääni: **Kallistus** Kameraa kallistetaan kuvauksen aikana*

Kuva: Seurataan henkilöä, joka kävelee autolleen samalla lopettaen puhelun.

Ääni: **Seurantaotos.** Seurantaotoksessa kamera liikkuu kohtauksen toimintaa seuraten

Kuva: Kuvataan henkilöä joka menee autoon ja lähtee liikkeelle. Kamera lähtee seuraamaan autoa.

Ääni: **Liikkuva otos.** Otos, joka on kuvattu jostain luonnollisesti liikkuvasta välineestä, kuten autosta tai helikopterista. Tässä tapauksessa kohtausta on kuvattu autosta

Kuva: Kamera pysyy paikoillaan ja auto menee ohi.

Ääni: **Sivuuttava otos** Otos, jossa joko kamera on paikoillaan ja kohde liikkuu tai kohde on paikoillaan ja kamera liikkuu. Sivuttava otos poikkeaa panoroinnista ja tilittauksesta siinä, että kamera ei seuraa toimintaa.

Kuva: Kamera pysyy samalla paikalla ja zoomaa auton perään.

Ääni: **Zoomaus, optinen ajo** Zoom-linssin avulla toteutettu siirtymä lähemmäs kohdetta tai siitä kauemmas. Zoomauksessa linssin polttoväliä muutetaan portaattomasti tiiviistä laajaan kuvaan tai päinvastoin. Zoomia ei kannata käyttää ellei siihen ole hyvää syytä. Liiallinen zoomin käyttö tekee videosta raskaan katseltavan.

Intervalli-osio

Intervalliosion aiheena on sulavat jääpalat metallitarjottimella. Alkuun tulee still-kuvista koostettu pätkä, jossa näytetään kameroiden asettelu. Lopuksi näytetään lopputulos.

Ääni:

Intervallikuvaustekniikka on varmasti monille tuttu television dokumenttiohjelmista, missä näytetään jokin pitkäkestoinen tapahtuma nopeutettuna, esimerkiksi kukan avautuminen nupusta kukkaan.

Intervallikuvauksessa otetaan suuri määrä kuvia kohteesta tietyin väliajoin. Kuvat yhdistetään ja niistä tehdään video. Näin pitkäkestoinen tapahtuma voidaan esittää nopeutettuna.

Kuvien ottohetkien välistä aikaa kutsutaan intervalleiksi. Kohteesta ja halutusta lopputuloksesta riippuen määräytyvät intervallit.

Intervallikuvaus onnistuu sekä still-kameralla, että videokameralla. Intervallikuvauksissa ehdoton apuväline on jalusta tai vaihtoehtoisesti jokin kiinteä alusta, jolle kamera voidaan asettaa. Still-kameralla kuvattaessa otetaan kuvia tietyin väliajoin.